

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Giltig från: 2025-02-11

Innehållsansvar: Sheida Norbakhsh Kirlappos, (sheno1), Biomedicinsk analytiker

Giltig till: 2027-02-06

Granskad av: Gunhild Aggeryd Zackrisson, (gunag4), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Förberedelser, samlingsdokument för ultraljudsundersökningar (SÄS)

Förändringar sedan föregående version

Enstaka språkliga justeringar och förtydliganden. Förenklat sökvägen till pylorusstenosfrågeställning. Ändrat namn för innehållsansvarig och innehållsgranskare.

Sammanfattning

Ett samlingsdokument för olika förberedelser inom ultraljud för barn och vuxna inom radiologi Borås och Skene. Dokumentet vänder sig till personal på radiologi SÄS.

Innehåll

Förändringar sedan föregående version	1
Sammanfattning	1
Förutsättningar	2
Genomförande	2
Buköversikt, gallblåsa, gallvägar, lever, pancreas, mjälte, bukaorta, lymfkörtlar i buken.	2
Utöver generella förberedelser finns tillägg för vissa undersökningar	3
Pylorusstenos	3
Njurar och urinvägar	3
Appendix (blindtarm)	3
Kontrastförstärkt ultraljud.....	3
Muskuloskeletala ultraljud.....	4

Mellannålsbiopsi (provtagning av lever, njurar och andra lokaler) samt finnålspunktion	4
Punktion av cysta etc	4
Thyreoideapunktioner	4
Dokumentinformation.....	5

Förutsättningar

Dokumentet beskriver de generella förutsättningar som finns för att på bästa sätt kunna genomföra ultraljudsundersökning. Utöver dessa kan patientspecifika förberedelser, såsom tolkbehov, behov av lift etc. tillkomma.

Genomförande

Buköversikt, gallblåsa, gallvägar, lever, pancreas, mjälte, bukaorta, lymfkörtlar i buken.

Förberedelser

Förberedelser inför ovan nämnda ultraljud är desamma för alla.

Generellt gäller fasta 6 timmar för tidsbeställda och akuta undersökningar på vuxna och barn över 12 år. D.v.s. ingen mat eller dryck förrän undersökningen är klar, med undantag av att det går bra att dricka lite vatten. Även rökning, snus och tuggummituggande bör undvikas under 6 timmar inför undersökning.

Mediciner

Fortsätt med eventuella mediciner som vanligt. Det går bra att svälja medicinerna med lite vatten.

Diabetiker

Vid denna undersökning är det nödvändigt att fasta före undersökningen. Kontakta radiologi för bokning av första morgontid. Efter undersökningen kan insulin tas och frukost ätas.

Förberedelser för barn till och med 12 år

Undersökningen genomförs i Borås.

Barn yngre än 2 år

Undersökningen utförs cirka 3-4 timmar efter senaste måltid.

Undersökningstid fastställs utifrån barnets måltidstider.

Barn 2-12 år

Undersökningen utförs cirka 4-6 timmar efter senaste måltid.

Undersökningstid fastställs utifrån barnets måltidstider.

Utöver generella förberedelser finns tillägg för vissa undersökningar

Pylorusstenos

Förberedelser

Dessa barn ska matas just före undersökningen. I övrigt inga ytterligare förberedelser.

Njurar och urinvägar

Förberedelser

Patienten ska inte tömma urinblåsan senare än 2 timmar innan undersökningen.

Appendix (blindtarm)

Förberedelser

Patienten ska inte tömma urinblåsan senare än 2 timmar innan undersökningen.

Kontrastförstärkt ultraljud

Förberedelser

Patienten behöver PVK. För inneliggande patienter och patienter som kommer direkt från sjukvårdsenheter gäller att patienten ska ha minst blå PVK-nål, helst i vänster arm. Elektiva patienter får nål på Radiologi.

Genomförande

Undersökning med intravenös kontrast.

Iaktta riktlinje [Kontrastförstärkt ultraljud, CEUS](#)

Muskuloskeletala ultraljud

Förberedelser

Inga särskilda.

Mellannålsbiopsi (provtagning av lever, njurar och andra lokaler) samt finnålspunktion

Följ rutinen [Biopsier, punktioner och dränage via radiologi, förberedelser och eftervård vid SÄS](#)

Punktion av cysta etc

Förberedelser

Följ rutinen [Biopsier, punktioner och dränage via radiologi, förberedelser och eftervård vid SÄS](#)

Thyreoideapunktioner

Förberedelser

Följ rutinen [Biopsier, punktioner och dränage via radiologi, förberedelser och eftervård vid SÄS](#)

Provtagning utföres enligt rutin beskriven i SVF Thyreoideacancer som hittas på RCC Västs hemsida.

Dokumentinformation

Innehållsansvarig

Sheida Norbakhsh Kirlappos, Leg. BMA och Sonograf, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Innehållsgranskare

Gunhild Aggeryd Zackrisson, Specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Ultraljud, ulj, förberedelser, buköversikt, gallblåsa, gallvägar, lever, pankreas, pancreas, njurar, njure, extremiteter, extremitet, arm, ben, barn, biopsi, punktion, cysta, kontrastförstärkt, pylorusstenos

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Sheida Norbakhsh Kirlappos, (shen01),
Biomedicinsk analytiker

Granskad av: Gunhild Aggeryd Zackrisson, (gunag4),
Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-514148307-12

Version: 4.0

Giltig från: 2025-02-11

Giltig till: 2027-02-06